

Wyrok z dnia 16 kwietnia 2003 r.

I PK 172/02

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2003 r. sprawy z powództwa Henryka K. przeciwko Komendzie Powiatowej Policji w Ł. o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, na skutek kasacji pozwanego od Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach z dnia 21 stycznia 2002 r. [...]

- 1) z m i e n i ł zaskarżony wyrok i oddalił apelację,
- 2) zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 100 zł (słownie złotych sto) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w Siedlcach wyrokiem z dnia 21 stycznia 2002 r. [...] zmienił zaskarżony apelacją Henryka K. wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Siedlcach z dnia 23 sierpnia 2001 r. [...], w ten sposób, że przywrócił powoda do pracy w pozwanej Komendzie Powiatowej Policji w Ł. na poprzednich warunkach pracy i płacy. Sąd Rejonowy ustalił, że powód był zatrudniony u strony pozwanej od dnia 20 kwietnia 1998 r. do dnia 31 lipca 2001 r. na stanowisku konserwatora. Wyrokiem tegoż Sądu Rejonowego z dnia 1 lutego 2001 r. powód został prawomocnie skazany za czyn z art. 87 § 1 k.w., tj. za kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości. Pismem z dnia 28 kwietnia 2001 r., powołującym się na to skazanie, pracodawca wypowiedział mu umowę o pracę ze skutkiem rozwiązującym na dzień 31 lipca 2001 r. W ocenie Sądu Rejonowego powód, jako osoba karana, nie może być zatrudniony w Komendzie Powiatowej Policji, czego nie zmienia fakt, iż był dotąd pracownikiem sumiennym i nie karanym dyscyplinarnie.

Oceny ten nie podzielili Sąd Okręgowy, stwierdzając w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia, że powód był w pozwanej Komendzie Policji zatrudniony jako kon-

serwator, a więc w charakterze pracownika cywilnego, do którego nie mogły mieć zastosowania wymagania dotyczące funkcjonariuszy mundurowych. Z regulaminu pracy przedstawionego w postępowaniu apelacyjnym nie wynika rygor niekaralności, a „tylko w takim zakresie można było oceniać zaskarżoną czynność prawną”. Poza tym przesłanka skazania powoda powinna być jako przyczyna wypowiedzenia „powiązana z istotą i celem stosunku pracy. Tymczasem jest bezsporne że ukaranie powoda nie pozostaje w związku z wykonywaną przez niego pracą w charakterze konserwatora. Ukazanie to nie spowodowało również utraty możliwości wykonywania tej pracy. Do zakresu pracowniczych czynności powoda nie wchodzi bowiem obowiązek kierowania pojazdami mechanicznymi”. W tych okolicznościach należy uznać, że dokonane powodowi wypowiedzenie umowy o pracę jest nieuzasadnione w rozumieniu art. 45 § 1 k.p.

W kasacji od powyższego wyroku strona pozwana zarzuciła błędną wykładnię art. 45 § 1 w związku z art. 100 § 2 pkt 4 k.p. oraz niewłaściwe niezastosowanie art. 4a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 ze zm.) w związku z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.), polegające na przyjęciu, że prawomocne skazanie cywilnego pracownika Policji za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości nie stanowi przejawu naruszenia obowiązku dbałości o dobro pracodawcy, a zarazem okoliczności, która przy uwzględnieniu specyfiki pracodawcy jako jednostki służącej ochronie bezpieczeństwa oraz utrzymania porządku miałyby zatrudniać osoby w taki sposób naruszające prawo. Poza tym skarżąca zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c. przez dowolną ocenę materiału dowodowego zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji, jak też nieprzeprowadzenie „stosownych” dowodów w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji. Na tej podstawie skarżąca domagała się zmiany kwestionowanego orzeczenia przez oddalenie apelacji, względnie uchylenia tego rozstrzygnięcia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, przy zasądzeniu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych. W uzasadnieniu kasacji podniesiono w szczególności, że Sąd Okręgowy w dowolny sposób odczytał zakres czynności i nie zważając na jego przykładowy charakter uznał, że kierowanie pojazdami mechanicznymi nie należało do pracowniczych obowiązków powoda. Tymczasem z książki kontroli pracy sprzętu transportowego u

pozwanego pracodawcy wynika, że powód był dysponentem (kierowcą) samochodu służbowego od kilku do kilkunastu razy miesięcznie.

W odpowiedzi na kasację powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja zasługuje na uwzględnienie, gdyż jej podstawy są w pełni usprawiedliwione. Powód nie miał wprawdzie statusu funkcjonariusza pozostającego z Policją w stosunku służby, a więc wobec niego nie znajdował zastosowania przepis art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r o Policji, warunkujący przyjęcie do służby między innymi niekaralnością i nieposzlakowaną opinią, tylko był pracownikiem cywilnym, zatrudnionym w umownym stosunku pracy, lecz to nie znaczy jeszcze, że był to „zwykły” stosunek pracy, podlegający jedynie przepisom kodeksu pracy. Inna rzecz, że również w świetle tych przepisów nie sposób zaakceptować generalnego poglądu Sądu Okręgowego, iż prawomocne skazanie za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości można by kwalifikować w kategoriach uzasadnionej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę tylko wówczas, gdyby prowadzenie takich pojazdów stanowiło przedmiot pracowniczego zobowiązania i w konsekwencji powodowało niemożność świadczenia pracy, czyli praktycznie jedynie w odniesieniu do kierowców. Tymczasem posiadanie uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi stało się współcześnie zjawiskiem masowym, co w połączeniu ze stosunkowo łatwą dostępnością do samochodu osobowego sprawia, że pracodawcy rezygnują z zatrudniania kierowców takich samochodów i dość powszechnie wykorzystują do służbowych celów samochody osobowe będące własnością pracownika, zwracając mu wynikające stąd koszty w postaci zryczałtowanego dodatku do wynagrodzenia, względnie samochody zakupione dla potrzeb zakładu przydzielają do stałego użytku poszczególnym pracownikom albo udostępniają doraźnie dla wykonania konkretnych zadań. Wynika stąd, że o ile prowadzenie samochodów ciężarowych i dostawczych oraz specjalistycznych pojazdów mechanicznych, stanowi na ogół przedmiot samodzielnego zobowiązania, o tyle prowadzenie samochodu osobowego stało się dziś formą wykonywania czynności składających się na różne rodzaje pracy. Pracownik posiadający prawo jazdy musi się zatem w każdej chwili liczyć z poleceniem wykonania określonej czynności przy

użyciu samochodu swojego, czy też będącego własnością pracodawcy. Prawomocne skazanie za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i związane z tym pozbawienie prawa jazdy, ogranicza więc w istotny sposób zakres pracowniczej dyspozycyjności i może być dla pracodawcy uzasadnioną przyczyną wypowiedzenia stosunku pracy.

Wspomniane zdarzenie może być równocześnie kwalifikowane jako naruszenie pracowniczego obowiązku dbałości o dobro pracodawcy (art. 100 § 2 pkt 4 k.p.), jeżeli uchybia jego prestiżowi niezbędnemu do wykonywania statutowych zadań, co jest regułą przy zatrudnieniu w sferze publicznej, a zwłaszcza wtedy, gdy dana instytucja odpowiada - jak Policja - za przestrzeganie porządku prawnego. Z tych względów ustawa o Policji stanowi w art. 4a, że pracownicy na stanowiskach administracyjnych, technicznych i gospodarczych są zatrudniani na zasadach określonych w przepisach o pracownikach urzędów państwowych. Z kolei ustawa z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych wymaga od urzędnika państwowego między innymi nieskazitelności charakteru. Słabość cywilnego pracownika Policji, polegająca na nieumiejętności powstrzymania się od prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, jest zaś „skazą charakteru”, która stanowi dla pracodawcy usprawiedliwioną przesłankę wypowiedzenia stosunku pracy.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 39¹⁵ oraz art.98 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====